

בירדון!

אבל הם ניצלו כל הזדמנות כדי להתקרב אלי. בערב הראשון שרו לכבודי שירים. אחד החרוזים היה „אלוהים אתך יה שרתוק, אתה שניצחת שבעה מלכים.“ כשעברתי על פניהן קראו לעברי קריאות עידוד. מכלא עמאן לקחו אותי לחקירה למטה הראשי של הלגיון. שאלו אותי על קשרי עם יש ראל. הם היו משוכנעים שהצלחתי להשיג את הקשר. יותר מכל ביקשו פרטים על האנשים שהיה לי אתם קשר בירדן, ושי שיתפו אתי פעולה.

באחת החקירות נשארתי לבדי עם אחד הקצינים החוקרים. „אני שונא אותך קטי,“ הוא אמר לי והוסיף, „את יודעת מה הפיל אותך בפת בעצם?“ הוא התקרב אלי וכאילו בסוד אמר לי „אף אחד לא הלשין בכחונה, אבל אותו ילד, ששלחת עם המכתב, הת קוטט עם מישורו ברחוב, היוני בניוטי. שוטרים עצרו את שניהם. בתחנת המשטרה נערך אצלם חיפוש ונמצא המכתב. מצא אותו הקצין חנא גינחו שעצר אותך.“

הקצין סיפר לי שהמכתב נתפש חודש שלם לפני שנעצרת. בחקירה הבטיחו לי שניהם להביאם כעדיימלך והם סיפרו הכל. בתלומותי הרעים ביותר לא תיארתי לעצמי שהסוף יבוא בצורה טיפשית כל-כך. בחקי רה הבאה הפגישו אותי עם קצינים כריי טיים מהלגיון. אחד מהם, בשם מייג'ור דוידסון, שאל אותי על קשרי עם רוסים וברית המועצות. תמיד זה היה כך. הערבים היו שואלים על ענייני ישראל והבריטים על רוסיה וקומוניסטים. הם רצו לדעת פרטים אודות אבי, עליו סיפרתי כי הוא חי ברוסיה.

★ ★ ★

גירושים פוליטיים

באותה הזדמנות בה נפגשתי עם הקצינים הבריטים, הכניסו אותי אל המפקד העליון של הלגיון היורדני, הנג'ל גלאב פחה. נפגשתי עם גלאב פעמים רבות לפני-כן, במסיבות של קצינים. שוחחתי אתו אז גם על בעיות ישראל, אבל הוא לא הביע דעה.

גלאב ישב ליד שולחן-כתיבה גדול, שי עליו היה מונח התיק האישי שלי. „צריך להיות לך ברור שעל אשמה כזאת מגיע לך מאסר, לא ידוע לכמה שנים. העניין יועבר לבית-הדין הצבאי. אולי אפשר יהיה למצוא מוצא אחר, ובמקום המשפט נקיים התייעצות של קצינים, ונחליט לגרשך מן הארץ.“ שתקתי. לא ידעתי מה לומר. גלאב התבונן בשני הלגיונרים הבהובים, שניצבו מזויינים בחדר והמשיך: „אם העניין יגיע למשפט, אין ספק שיוגו אותך לשנות מאסר ממושכות, ואת אינך טיפוס שתוכלי לעמוד בזה. תתיי אבודה. איננו רוצים ל קבל על עצמנו את האחריות לחיך. זה סוג של עבירה שמאסר לא יהיה עבורה גורם מחנך.“

ניסיתי להסביר לו כי הנירות הכתובים בעברית התגלגלו אלי רק במקרה. „כתבתי את הנירות בעברית למקרה שישראל תבייש את ירדן.“ הוא התרגז מאוד. „מה נתן לך לחשוב כך?“ צעק אלי. „חולשתם של הערבים.“ עניתי לו. ומיד ביקשתי ממנו שיאפשר לי לראות את בני, ולהביא חפצים מן הבית. כנראה שמה שאמרתי קודם פגע בו קשה. „תפני אלי בכתב ונדון בזה“, הוא אמר ועשה סימן שהראיון נגמר.

אם כי החלטתי לבחור במשפט, קראו לי הקצינים להתיעצות, הציצו לי לבחור בי גירוש טענתי שיהיה לי קשה להתחיל שוב הכל מחדש. על כך ענו לי, שגם ירדן היתה חדשה בשבילי פעם, והסתדרות די יפה. „אם בארץ קטנה ומפגרת כירדן הצלחת תוך זמן קצר לרכוש עמדה וידידים רבים, למה לא תצליחי במקום אחר?“ עמדת בי תוקף בסירובי. אמרתי שאם יחזירו לי את הנירות והמסמכים שגם אוכזי בקלות כי אלה רשימות תמימות של זכרונות. המכתבים לישראל, טענתי, באו כדי לנסות ולמצוא קשר אל השמחה שגידלה אותי. „ברור לי שאצא זכאית.“ אמרתי להם, מבלי שאמין בכך בעצמי.

★ ★ ★

„את מדברת די טוב“

כשדושה הימים אחרי מעצרי הוחי ורתי לירושלים. למחרת, ביום שבת, התקיים המשפט. הכל בא באופן פתאומי לא הודיעו לי לאן יוקמק אותי, ולא הסי

פקתי להכין לעצמי הגנה. אמנם שאלו אותי בבית-המשפט אם אני רוצה בעורך-דין, אבל לא היה לכך כבר טעם. שבעת השופטים שישבו בחצר הקישלה, כשבראשם סגן-אלוף אחמד בסלן, לא ידעו בתחילת המשפט את מי עליהם לשפוט. לפי המסמכים שלי הייתי קטרינה אלכסנדרובה, אבל חנא גינחו, הקצין שגילה אותי ושהיה בעצמו נוצרי מהעדה המאורנית, נלחם קשה כדי שישפטו אותי כיהודיה. הוא לא יכול היה להשלים עם זה שכנוצריה ריגלתי לטובת ישראל.

לבסוף החליטו השופטים שאישפט בשם שהופיע בתעודות. ניסיונו למצוא מישור ממכרי, שיסכים לדאוג להגנה, אבל חלק מהם לא נמצאו והאחרים פחדו. „אין לך צורך בעורך-דין“, אמר לי אחד הקצינים השופטים, „את מדברת די טוב.“ הקריאו לי את כתב האשמה. האשמה העיקרית היתה ריגול לטובת ישראל. ממנה הסתעפו כל מיני אשמות קטנות. „אינני מודה באש מה כלל,“ אמרתי לשופטים. החלה פרשה ארוכה של שאלות וחקירות. חוץ מהריגול הדביקו לי גם תואר של קומוניסטית, כי אמרתי שאני מרוסיה ואבי חי ברוסיה. לחצו עלי להודות שהתכוננתי להסתנן לישראל, בהסתמך על עדויותיהם של עדלי ובניוטי. לשניהם היה יסוד לחשוב שבאמת התכוננתי לעבור לישראל, כי לעיתים קרובות מאוד התעניינו אצל אנשים שונים איך ומאין עוברים את הגבול לישראל. אחד אחרי השני הציגו לי את המכתבים. מתרגם ערבי הקריא לי אותם, ולא יכולתי להתאפק מצחוק, כשמעתי את המבטא שלו. הפלח המתרגם ישב מולי בהרחבה, הקריא לי את המכתבים במבטא אשכנזי מצויין. השופטים, שהיו אדיבים מאוד ואיפשרו לי לחקור את העדים, רצו במיוחד לדעת מאין השגתי את התצלומים הרבים של מחנות צבא וקצינים בכירים של הלגיון. בצהריים היתה הפסקה. אחריה הובא ה מכתב שנתפש אצל השליחים שלי. הכתשתי שהתכוננתי לשלוח אותו לישראל. אמרתי שכתבתי אותו כשחזרתי לישראל, אבל כל מטרה, סתם מתוך שיעמום ודמיונות. גינחו, שהופיע כתובע, התרגז מאוד כש שמע את התירוץ הזה, שלח מיד לקרוא לעדלי ולבניוטי. היוני סרב להעיד בנוכחתי. תי עדלי התחיל מיד לספר כל מה שידוע לו. „בוגד קטן, שיבוגד כך אלוהים,“ קר אתי לעברו. עדלי הסמיק, הפסיק לרגע אבל מיד התאושש. „גברת קטרינה“, אמר אלי, „אל תתרגזי עלי, כמו שאם משרתת את מולדתך, גם אני רוצה לשרת את מולדתי.“ „אני שמחה שלפחות לימדתי אתכם לאהוב את מולדתכם,“ קראתי לעבר השופטים. עדלי האשים בכל את הנוגה החבשית. הכי חשתי שאני מכירה אותו. ניתנה פקודה למצוא אותי, אבל למזלו הוא לא נמצא בעיר.

★ ★ ★

מכתבים לגדאכ'פחה

ב ינתיים כבר החשיך בחוץ, אבל השופטים החליטו לסיים את המשפט באותו יום. שאלו אותי אם אני רוצה לבקש חנינה. אמרתי שאני מאמינה שאלוהים יבוא לעזרת כולנו. מכל הסתיים לפני הצות. הוציאו אותי מהכללת את פסק-הדין. אמרו שזה הנוהג במשפטים צבאיים. יודיעו לי במשך מהלך המשפט נודע לי כי לפחות עשרים מקציני הלגיון נאסרו, בגלל קשרים אתי.

שלושה חודשים ישבתי בכלא עמאן מבלי לדעת מהו גור הדין. ערב אחד, כששיחקתי עם אסירות בפרוודו, קראו בשמי קצין ניגש אלי, הודיע לי שיש לו בשורה טובה עבורי. „נחשי כמה קיבלת?“ לא היתה לי סבלנות למשחק הזה, האצתי בו, „מה, מה, הגד כבר.“ הקצין חיך שטוב לב, „מעט מאוד, רק שנתיים.“ התפרצתי בככי והקצין הסתלק.

כתבתי לגלאב שבכל אשמה המשטרה הירדנית, שביקשה ממני לעבור בשבילה. לא קיבלתי תשובה, אבל נודע לי כי גלאב נתן הוראה להתייחס אלי כאל אסיר פוליטי, עם יחס מיוחד.

בכל כמה חודשים, כשהיה נמאס לי המקום, הייתי כותבת לגלאב ומבקשת העברה לבית הסוהר בירושלים. עשיתי זאת רק כדי לגנוז קצת את החיים, לזכות מפעם לפעם בסיון (המעט בעמוד 12)

מנורת הריגול

מנורת הנפט העתיקה (המפורקת לשני חלקיה) שמילאה תפקיד נכבד ביותר בפרשת הריגול הפרטי של שרה עמרם. כשהרגישו כי עומדים לתפסה, מילאה את החלל הריק במסמכים שונים.

שרה עמרם היום

נראית צעירה כביום עברה את הקווים לעיר העתיקה. הרפתקאות עשר השנים האחרונות, היכולות לשמש בסיס לשורה של סרטי מתח וריגול, נחרתו אף בזכרונה בלבד.

מרם

על האדמה הערבית הזאת. „שאלו לי מה להפסיד. עניתי לו שכו הוא צעק, ובחוצפה. „אתה את האדמה הזאת, למרות שיש בך גני מאמינה שכל של אדמה שיה ל הנוכחים ונשאו פטוריהם. „אתם ה שהיא אמרה פה,“ צעק המוכתר. התערכה גם היא. „אין דבר, מה אה היא תהיה שלי. אני כבר אטפל א לקחה אותי לתור הסמוך, ערכה גדוקדק בבגדי ועל גופי. שאני עומדת להתחיל בפרק חיים להימשך זמן רב. ביקשתי לקחת עם בגדים. ירדנו אל החצר. נר אות את המון האנשים שניסו ל לחצר כדי לראות אותי. השוטר בשער הצליח בקושי לעצור את מזלי שגרתי בשכונה של אנשים ו יותר, אחרת עלול היה העניין בלינוץ. נסענו במהירות למטה הכניסו אותי דרך שער הברזל משרד ושני הקצינים התחילו מיד

ניתי לענות על שום שאלה לפני י לראות את מפקד המשטרה. „המי נו“, אמרו לי. השאלות נמשכו. לי מתוכן שהם יודעים כמעט הכל לותי. מפעם לפעם היו מכניסים הסמוך אחד מהנירות שנמצאו אצלי, ו כנראה באותו מקום. הציגו לי שאלו אם אני מזהה אותו כשלי. אני כתבתי את הכל. במנורה העתקים משני המכתבים ששלחתי הודיתי גם בזה. חזרתי כל הזמן תי לראיון עם המפקד. חשבתי להוד את השרותים שעשיתי לו, בעיקר פעילות הקומוניסטים בירדן.

★ ★ ★

צפיפות בגלל מרגלת

ה היתה מאוחרת כשהעבירו למעצר בקישלה. בני כבר חיכה החזירו אותו מבית-הספר. מאחד הוציאו את כל האסירות. הכניסו דרה של השוטרת, ואותי הכניסו ל הגדול. כל האסירות ערכו כל הזומות על שנאלצו בגלל מרגלת צפיפות.

באותו לילה עם בני על הרצפה. משך חודש וחצי. כתבתי למפקד טענתי שזה בלתי-אנושי להחזיק בתנאים כאלה. אחרי כשבועיים תו ממני, סיפרו שהשיגו לו מקום אמריקאי עם פנימיה. אותי לעמאן. כל האסירות קיבלו א לגשת לזמן רב, ולא לדבר אתי.